

Michael Gazzaniga

Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας

ΑΝΘΡΩΠΟΣ

*Η επιστήμη πίσω από όσα
μας κάνουν μοναδικούς*

ISBN: 978-960-6717-51-2

Πανόδετο, 696 σελ., 14,5 × 21,5 εκ., Α/Μ, 29 €

Ο **MICHAEL GAZZANIGA**, ένας από τους κορυφαίους διεθνών ερευνητές στον χώρο της νευροεπιστήμης, εξετάζει τη βιολογική, την ψυχολογική και την κοινωνική φύση του είδους μας, σε μια προσπάθεια για όσο το δυνατόν εμβριθέστερη κατανόηση της μοναδικότητάς μας.

Μερικά ερωτήματα του βιβλίου:

- Ποια συμβάντα στον ρου της εξελικτικής ιστορίας κατέστησαν τόσο μοναδικούς εμάς τους ανθρώπους; Τι μοναδικό έχει ο εγκέφαλός μας; Υπάρχει διαφορά μεταξύ της νοημοσύνης του ανθρώπου και της νοημοσύνης των ζώων; Θα μπορούσατε να βγείτε ραντεβού με έναν χιμπαντζή; Διαφέρει ο τρόπος σκέψης στα διάφορα είδη;
- Τι σημασία έχει η γλώσσα και η τέχνη για την ανθρώπινη κατάσταση; Υπάρχει φυσική γλώσσα στα άλλα πρωτεύοντα; Ποιο εξελικτικό πλεονέκτημα μας έδωσε πιθανόν η τέχνη; Και αυτή αποτελεί δική μας αποκλειστικότητα; Βοηθά η τέχνη στην ανάπτυξη του εγκεφάλου μας; Είναι βιολογικό χαρακτηριστικό η προτίμηση προς την ομορφιά;
- Γιατί είμαστε κοινωνικά όντα και πώς δικαιολογείται η κοινωνική επιθετικότητά μας; Γιατί είναι περιορισμένο το μέγεθος των κοινωνικών ομάδων μας; Και πώς συμβιβάζεται αυτό με το ότι ζούμε πλέον σε τεράστιες πόλεις, συχνά μαζί με εκατομμύρια άλλους ανθρώπους;

- Γιατί λέμε ψέματα στους άλλους; Και στον εαυτό μας; Γιατί δεν έχουμε εξελίξει κάποιους μηχανισμούς ανίχνευσής τους; Από πού προέρχονται οι ηθικές πεποιθήσεις μας; Τα ηθικά μας ένστικτα αποτελούν μέρος της φύσης μας ή μήπως είναι μεταγενέστερες προσθήκες; Και η θρησκεία τι σχέση έχει με αυτά; Μας προσφέρει η θρησκεία κάποιο πλεονέκτημα επιβίωσης; Και έχει επιλεγεί από την εξέλιξη;

- Μεταδίδονται τα συναισθήματα; Υπάρχει συναισθηματικός μιμητισμός στα άλλα ζώα; Τι είναι οι κατοπτρικοί νευρώνες και ποιος ο ρόλος τους στην κατανόηση των προθέσεων και των συναισθημάτων μας; Πώς καταφέρνουμε να κάνουμε τη διάκριση ανάμεσα στο «εγώ» και στο «εσύ»; Μπορεί ο σκύλος σας να αντιληφθεί τη δική σας προοπτική —να κοιτάξει τον κόσμο μέσα από τα δικά σας μάτια; Τα ζώα σκέφτονται αυτά που γνωρίζουν; Και μπορεί η σκέψη τους να ταξιδεύει στον χρόνο;

- Γιατί οι περισσότεροι άνθρωποι πιστεύουν ότι ο νους και το σώμα είναι χωριστά πράγματα; Αν πιστεύετε ότι έχετε μια ψυχή που υπερβαίνει τα κύτταρα και τις χημικές ουσίες του εγκεφάλου σας, τότε πώς εξηγείτε τις παρατηρούμενες αλλαγές προσωπικότητας, τις μεταβολές στη συνείδηση ή οποιεσδήποτε από τις μεταστροφές που συνοδεύουν τις εγκεφαλικές βλάβες;

- Πώς μια αντίληψη ή μια πληροφορία εισέρχεται στη συνείδηση από τα άδυστα του μη συνειδητού; Ποιες πληροφορίες επιτρέπεται να περάσουν; Τι το καθορίζει αυτό; Πώς σχηματίζονται νέες ιδέες; Είναι όλα τα ζώα εξίσου συνειδητά ή υπάρχουν διαβαθμίσεις της συνείδησης; Είναι η συνείδησή μας μοναδική στο ζωικό βασίλειο; Αν με χειρουργική επέμβαση διακόπταμε τη σύνδεση μεταξύ των δύο εγκεφαλικών ημισφαιρίων, τι θα δημιουργούνταν μια διχασμένη προσωπικότητα, με δύο εγκεφάλους και με δύο συνειδήσεις σε ένα κεφάλι;

- Γιατί φοβόμαστε ότι επεμβαίνοντας στον εγκέφαλο και κάνοντας χρήση νευρωνικών εμφυτευμάτων απειλούνται οι μοναδικές ιδιότητες του ανθρώπου και η ταυτότητα του ατόμου; Είναι ηθικό να χρησιμοποιούμε κοχλιακά εμφυτεύματα και εμφυτεύματα αμφιβλοπρωτεϊνικού; Θα μειονεκτούσατε αν οι άλλοι έφεραν κάποιο νευρωνικό εμφύτευμα που ενίσχυε τις νοητικές ικανότητές τους, ενώ εσείς όχι; Μήπως τότε θα χρειαζόταν να αναβαθμιστείτε με πυρίτιο, ώστε να επιβιώσετε;

- Τι ισχύει σήμερα στο πεδίο της τεχνητής νοημοσύνης; Θα μας βοηθήσουν τα έξυπνα ρομπότ στην καθημερινότητά μας; Και εφόσον θα είναι έξυπνα, πώς ξέρουμε ότι θα εξακολουθήσουν να κάνουν τις δουλειές που θα τους υπαγορεύουμε; Θα έχουν επιθυμίες, αισθήματα, συνείδηση; Τότε, θα έχουν και δικαιώματα; Πόσο απέχουμε από τη δημιουργία μιας μηχανής με ανθρώπινη νοημοσύνη;

- Ο άνθρωπος είναι το μόνο ζώο που μπορεί να επέμβει στα χρωμοσώματά του και να καθοδηγήσει τη γενετική αναπαραγωγή του. Σας προβληματίζουν οι μελλοντικές επιπτώσεις της προεμφυτευτικής γενετικής; Αν ένα ζευγάρι, κάνοντας τη σχετική εξέταση, διαπίστωνε ότι το έμβρυό του φέρει γονίδια που δείχνουν μεγάλη πιθανότητα ανάπτυξης διαβήτη στη μέση ηλικία ή καρδιακής νόσου ή νόσου Αλτσχάιμερ, θα έπρεπε να ριψοκινδυνέψει αρχίζοντας νέες προσπάθειες για ένα καλύτερο έμβρυο; Και τι λέτε για την πιθανότητα εμφάνισης κατάθλιψης; Θα δεχόσασταν μια αλλαγή στο DNA του εμβρύου σας —άρα και στο DNA όλων των απογόνων σας; Θα φτάσουν σύντομα οι άνθρωποι να ελέγχουν την αναπαραγωγή τους σε τέτοιο βαθμό; Και μήπως κάτι τέτοιο θα έχουν τη δυνατότητα να το κάνουν μόνο οι πλούσιες χώρες ή οι πλούσιοι κάθε χώρας; Αυτό θα έχει σημασία για την πορεία της ανθρωπότητας;

Έγραψαν:

- ▶ «Ο Michael Gazzaniga, ένας από τους πλέον σημαίνοντες διεθνώς ψυχολόγους, πετυχαίνει εδώ μια αξιοθαύμαστη σύνθεση. Αθεράπευτα πνευματώδης όσο και ανεπιτήδευτος, μας ξεναγεί, με μια συνεκτική και ευχάριστη αφήγηση, στα πιο πρόσφατα ευρήματα των επιστημών του νου και του εγκεφάλου. [...] Το βιβλίο μάς προσφέρει τις καλύτερες απαντήσεις που έχει να μας δώσει η επιστήμη σχετικά με το τι σημαίνει να είσαι άνθρωπος».

—Steven Pinker, καθηγητής ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Harvard

- ▶ «Το βιβλίο *Άνθρωπος* κομίζει έναν αέρα ενθουσιασμού από τα νέα πορίσματα της γνωστικής νευροεπιστήμης. [...] Ένα σύγγραμμα γεμάτο συγκλονιστικές ιδέες. [...]».

—V.S. Ramachandran, καθηγητής νευρολογίας, Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στο Σαν Ντιέγκο

- ▶ «Για τους αναγνώστες με κάποιο ενδιαφέρον για τη σύγχρονη ψυχολογία, κατηγορία στην οποία συμπεριλαμβάνονται όλοι οι σπουδαστές,

το βιβλίο αυτό αποτελεί μια υπέροχη εισαγωγή. [...] Μέσα από τις σελίδες του, ο σκεπτόμενος αναγνώστης θα γνωρίσει όχι μόνο πολλές νέες ιδέες, αλλά θα συναισθανθεί την αξία του είδους μας και θα αντιληφθεί πώς η νευροεπιστήμη συμβάλλει στην κατανόηση της ανθρώπινης φύσης. [...] Ο Gazzaniga μάς προσφέρει στιβαρά τεκμήρια για την ανθρώπινη δημιουργικότητα, την κοινωνικότητα, ακόμη και τον αλtruισμό μας, τα οποία δεν μας εμφανίζουν τόσο ευτελείς και φαύλους. [...]».

—John Cacioppo, καθηγητής ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο του Σικάγου, στο *Nature*

- ▶ «Οι αναγνώστες που δεν έχουν μυηθεί στις λεπτομέρειες της έρευνας του εγκεφάλου θα απολαύσουν την απaráμιλλα ακριβή παρουσίαση της επιστήμης αυτής. [...]».

—Floyd Bloom, καθηγητής νευροφαρμακολογίας, Ινστιτούτο Ερευνών Scripps

- ▶ «Ο Gazzaniga μοιράζεται μαζί μας τις εμβριθείς συλλήψεις του, [...] άκρως ευρηματικές και εξαιρετικά σαφείς. [...]».

—Steven Hyman, καθηγητής νευροβιολογίας, Πανεπιστήμιο Harvard

- ▶ «Αν θέλετε να μάθετε τι γνωρίζουμε σήμερα σχετικά με το πώς ο ανθρώπινος εγκέφαλος και ο νους υπερβαίνουν εκείνους των άλλων ειδών, και ειδικά αν τέρπεστε στοχαζόμενοι την ανωτερότητά μας, δεν έχετε να κάνετε τίποτα καλύτερο από το να διαβάσετε το *Άνθρωπος*».

—Melvin Konner, καθηγητής ανθρωπολογίας, στο *American Scientist*

- ▶ «Μια ζωντανή περιήγηση στη πιο πρόσφατη έρευνα σχετικά με την εξέλιξη του εγκεφάλου. [...] Ευφυής και απολύτως σαγηνευτική γραφή».

—*The New York Times Review of Books*

- ▶ «Στο πολύπλευρο και καταπληκτικό αυτό ταξίδι μας στον γαλαξία του ανθρώπινου εγκεφάλου, δεν θα μπορούσαμε πραγματικά να αναζητήσουμε καλύτερο ξεναγό από τον καθηγητή Gazzaniga. [...]».

—*Wall Street Journal*

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΤΟΠΤΡΟ

Κορυφή 8, 117 43 Αθήνα, τηλ. 210 9244827, 210 9244852, fax: 210 9244756

www.katoptro.gr info@katoptro.gr